

The expressiveness of Pirandello's fiction translated into Albanian

Mirela Papa

Faculty of Foreign Languages, University of Tirana, Albania
e-mail: papamirela@yahoo.com

Received 10.02.2017; Accepted 28.02. 2017

Abstract

The exclamative sentences and vocatives, onomatopoeic words and other examples of expressive language help to give expressive power to Pirandello's fiction. The 'sound' is of utmost importance in this writer's works. Thus, it is only logical to assert that interjections, onomatopoeic words and vocatives are main ingredients in the melodic structure of his fiction. The line between these elements and other expressive phrases is often not very well-defined due to their variety. The line between vocatives, exclamative sentences and other elements which are matched by the intonation and use in communication explains why these elements provide constantly the interjections group. It is important to consider not only the intonation as a marker, because many direct vocations to supernatural powers lose their meaning when they become interjections. This paper provides an analysis of the expressive elements that Pirandello uses in his stories and the way these elements have been translated into Albanian. We will explore whether the translators have managed to convey even in our language the expressiveness of Pirandello's fiction which is one of the defining characteristics of his style. The paper focuses on false interjections and onomatopoeic words. The false interjections are difficult to classify since, in most of the cases, they are words that belong to other parts of speech but are used as interjections. The interjections, subject to this analysis, belong to the spoken language and are, somehow, fixed phrases in the language. The analysis also includes the onomatopoeic words which are created in direct imitation of the sound as well as constructions which, as a result of some changes, adopt an imitation function, although it is entirely subjective in nature.

Keywords: *translation, interjections, onomatopoeic words, literature.*

1. Pirandello's style characteristics

According to Nencioni (1977: 229) "the motors of Pirandello's syntax are: the cutting up, inversion and variation, often provoked by special elements like interjections, exclamatory words; all these factors, which are part of tone oscillation.

We must add that the first two elements, cutting up and inversion, are both double, which means that they are syntactic and melodic elements. This leads to the problem of interaction between syntactic and semiotic levels of speaking.

As a result we can confirm that syntax and the change of tone do not always concur, considering that the last can change, meanwhile the first one is preserved. In this case perhaps we can talk

about a kind of superiority of melody to the syntactic element, superiority of music to grammar. About this has been mainly written by Sergueï Kartsevski (1941) and Charles Bally (1951).

In Pirandello we notice that in the dialogues of his novels the melody line has the same importance as the syntactic line, overcoming and conditioning this last one.

In Pirandello's work the interjection makes more expressive the natural and spontaneous prose of Italian in that epoch. In this way it acts like a discharge valve to the unthought and unexpressed emotivity. So, we can consider as expressive words joining the exclamative locutions, the vows, curses, offenses, onomatopoeia and other expressive locutions.

2. Exclamative sentences and expressions

Taking into account the opinion of the large part of studies, two kind of interjections can be distinguished: so called primary interjections and secondary ones. In this study we are analyzing the second kind of interjections which are the most difficult ones to be classified. This happens because in most cases these are displacement, which means, words with different origin that are used for the same purpose, just as the primary interjections.

We are going to analyze only those interjections which correspond with the usual patterns of spoken language, fixed somehow in a cliché and well known. Their worth during the usage will serve us to classify them.

2.1. Admiration

- Che donna! E che fierezza! (Come gemelle)
- C'grua ishte!... Dhe sa krenare ishte! (Si dy binjake, «Zoja prej dylli», Toena, 2008)

In this case the interjections are translated also in Albanian.

2.2. Repugnance, wrath, curse

- Un corno! – gridò. – Che lodato Dio! Vi dico da sé! (L'Avemaria di Bobbio)
- Jo more! – thirri. – Cili Zot qoftë lëvduar? Unë po të them më shkoi *vetiu!* (Urata e Bobios, f. 133, «Nata e Parë», Toena, Tiranë 2008)
- Peccato! Sa che testa ha quello lì? e quanto ha studiato! Dotto; lo dicono tutti. Viene da Roma, dagli studii. Peccato! (L'imbecille)
- Gjynah! E dini sa i zoti është ai djalë? Dhe sa ka studiuar! Është i ditur, e thonë të gjithë. Ka ardhur nga Roma, ku studion. Gjynah! (Teveqeli, f. 25, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)
- Corna, vi cedo! – gridava. (Il fumo)
- Drengën u jap! – thërriste. (Tymi, f. 189, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)
- Mannaggia a voi! Non ci fate disperare! (Il fumo)
- Të marrtë e mira, të marrtë. Mos na ler në merak! (Tymi, f. 211, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)

In all examples above, the interjections are translated. In the last case an euphemistic way of expression is preferred. In fact, the best translation would be: By gosh! The devil take you!

2.3. Astonishment, surprise

- Somigliantissimo, perbacco! (Marsina stretta)

- Veç ngjakeni kiamet. (Fraku i ngushtë, f. 171, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- ma se si fosse trattato d'atterrare un albero, un bue, eh perbacco....(Scialle nero)
- por po ta donte puna për të bërë zap një buall, atëherë të kishë sy e të shikoje çudinë e Zotit... (Shalli i zi, f. 19, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

In the two examples above we notice the same interjection used by Pirandello (perbacco = dreq o punë! punë dreqi). In the two translated novels there are different choices of translators. In the first novel Amik Kasoruhó does not translate the interjection, whereas in the second case Mustafa Greblleshi replaces the interjection with an explanation of what the interjection would mean in Albanian.

2.4. Submission, patience

- Gesù, Gesù, ... che cose! (I tre pensieri della sbiobbina)
- Krisht, o Krisht... ç'gjëra të çuditshme i rrëfen! (Tre mendimet e gungaçes, f. 48, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- E non poterci far nulla! (Come gemelle)
- Ai nuk ishte në gjendje të bënte gjë. (Si dy binjake, f. 117, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Sa bene come va il mondo. Gesù, sissignori! (Un goj)
- ... e di mirë si shkojnë punët e kësaj bote. Jezusi, si urdhëron zotërinj! (Një "goj", f. 138, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

In the first case Greblleshi has translated the interjection in Albanian, whereas in the other two examples Kasoruhó has not expressed the interjections in the translated texts. In the first case the indicative sentence is used instead of exclamative sentence, whereas in the second case the use of nominative case of the word *Jesus* has lost the interjection effect which Pirandello had in mind to create.

2.5. Distrust, doubt

- E allora, a levarti ti voglio! (Acqua e lì)
- dhe atëherë ec e çohu të kam rixha! (Ujë dhe pikë, f. 184, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Una chiostra insanguinata; la chiostra dei denti forti di Candelora, impressi lì tutto uno a uno. A sollevarla ti voglio! (Candelora)
- Si gjurmë e përgjakur dukej shenja e dhëmbëve të fortë të Kandelorës, të ngulur një për një në mish, të gjithë. Këtu të dua! (Kandelora, f. 124, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

Just like Kasoruhó in the first sentence Greblleshi, in the second sentence too, have expressed the interjections.

2.6. Hate

- E che il diavolo se li porti via tutti quanti! (Marsina stretta)
- Në dreq të venë të gjithë! (Fraku i ngushtë, f. 169, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Al diavolo Montaigne! Sant'Agostino! (L'Avemaria di Bobbio)
- Në djall të venin Montenji dhe shën Agustini! (Urata e Bobios, f. 133, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Che diavolo contiene quella cassa? (La rallegrata)
- Ç'djall të ketë brenda ajo arkë? (Kërcim i hareshëm, f. 141, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

In all the cases above, the interjections do not miss in the albanian texts, preserving thus, the characteristic of Pirandello's style.

2.7. Approval, audacity

- Viva il bestione! (Scialle nero)
- Rroftë hajvani! (Shalli i zi, f. 27, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)
- Forza, Domineddio! (Al valor civile)
- Jepi, Babazot! (Për merita qytetare, f. 158, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)
- Eccolo! Forza! Forza! Viene! Evviva! Evviva! (Al valor civile)
- Ja ku është! Jepi! Jepi! Po vjen! Urra! Urra! (Për merita qytetare, f. 160, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)
- Viva l'allegria! (Lo scaldino)
- Na marrtë të keqen! (Mangalli, f. 42, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 1999)

In the cases above we see more or less, interjections expressed also in the translated novels. In the last case Kasorhuo has used an exclamative sentence which seems to be more like a logic deduction of the context in which things are happening and not a translation of the original interjection, which would be; *Rroftë hareja!* (*Live the joy!*) The preservation of expressive style of the author can be noticed, still there is a semantic absence.

3. Onomatopoeias

Onomatopoeias are words in imitation of the sounds or in description of phenomena or things, imitating their noise and voices. Thus, we can isolate from context or put them as an apposition of the sentences. Apart from this exclamative function, onomatopoeia can be used as noun and have its functions. We can distinguish onomatopoeia formed by the direct imitation (original onomatopoeia) and constructions which, due to some developments, have achieved imitative values, though entirely subjective in nature.

Luigi Pirandello uses quite often in his novels the onomatopoeias of both categories. Considering this fact we must say that Italian language is rich in onomatopoeias.

3.1. Onomatopoeias formed from nouns

From their analyze we notice that the author prefers the nouns that express sensation of hearing to the verbs and other expressive voices.

3.1.1. Objects sounds:

Their importance is noticed mainly when they reproduce sounds of home objects.

- il fragor cadenzato delle ruote (Notte)
- zhaurima ritmike e rrotave (Natë, f. 142, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- il fischio lamentoso del treno (Notte)
- fishkëllimat vajce të trenave (Natë, f. 145, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Si udiva solo il fruscio dei loro abiti. (Notte)
- Ndihej fëshfërima e rrobave të tyre. (Natë, f. 149, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- udiva soltanto il raspio delle penne frettolose (L'eresia catara)

- dëgjonte vetëm gërvimën e penave të tyre tek shkruanin shpejt e shpejt (Herezia katare, f. 87, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)
- Poco dopo s'intese lo scalpiccio di grossi scarponi imbulletati (L'altro figlio)
- Pak më vonë u dëgjua zhurma që bënin një palë këpucë me proka (Djali tjetër, f. 33, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)
- a ogni rintocco della campana (La Madonnina)
- sa herë binte kambana (Zoja prej dylli, f. 34, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)

We must say that Albanian language just like Italian language is rich in onomatopoeias. We notice that only in the last two cases the onomatopoeias are not expressed in Albanian. (scalpiccio = zhargim) (rintocco = trokitje, tingëllimë)

3.1.2. Sounds of animal voices

- rochi, profondi e tremuli belati (Il capretto nero)
- ca blegërma të ngjirura, të thella e të dredhura (Keci i zi, f. 152, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)
- il cinguettio dei passeri saltellanti (Rondone e Rondinella)
- cicerimet e harabelave që kërceshin prej një dege në tjetër (Dallandyshti dhe dallandysheja, «Tomori» 1941, 12 qershor)

Related to the song of cricket, the repetition of pattern noun + adjective, adjective + noun is quite often.

- (...) si levava tremulo il canto dei grilli, come un fitto, continuo scampanellio (Scialle nero)
- (...) shpërndahej tringëllima e këngës së brumbujve, si këngë dhëmbjeje, si tringëllimë e pandërprerë zilesh e këmborësh (Shalli i zi, f. 28, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)
- Più distinto, più chiaro, veniva dalle campagne vicine il tremulo canto dei grilli (Prima notte)
- Nga fushat tej e poshtë vinte më e shquar dhe më e kthjellët kënga e bulkthave... (Nata e parë, f. 25, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

In all these cases the onomatopoeias are given in the translated novels.

3.1.3. Human sounds

Pirandello uses quite often human sounds in his stories, like laughing, cough, crying etc. In reference to laughing we must say that it corresponds perfectly to deep-rooted habits better than burst of joy. Perhaps laughing is the most typical manifestation of Pirandello's humour. Laughing gets more cruel when he tries to tear off the mask to prejudiced positions and simulation of the ones who do not believe, but simulating as if they do: then he really whips the face, hits the "puppet" which is inside us" (Munafò 1982: 98-99).

Pirandello's narrative is full of these, expression of an inconsistent emotion and a silent disagreement finding in this way an discharge valve. Let us see some examples:

- E rise (...) E seguitò a ridere più forte, irrefrenabilmente (Filo d'aria)
- Dhe vazhdoi të qeshte edhe më fort, pa u përmbajtur. (Një fill ere, 196, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

- (...) ha un brutto vizio: ride nella gola in un certo modo così irritante che a molti, tante volte, viene la tentazione di tirargli uno schiaffo. (Un goj)
- (...) na ka një ves të keq: qesh me grykë në një mënyrë që t'i ngacmon aq shumë nervat, sa që shpeshherë të tjerëve u hanë duart për t'ia veshur me shuplakë. (Një "goj", f. 134, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Cose della vita, sciocchezze... In un modo o nell'altro, passano e non lasciano traccia. Ridere, intanto, di tutte le cose nate male, che restano a penare nelle loro forme sgraziate o sconce, finché col tempo non crollano in cenere. (Candelora)
- Gjëra të jetës, marrëzi... Në një mënyrë a në një tjetër, marrëzitë e jetës kalojnë dhe nuk lënë gjurmë. Është për të qeshur me të gjitha ato gjëra që kanë lindur ters e me cen, që vuajnë... nga trajta e tyre e shëmtuar dhe e pahijshme, gjersa me kohë kërrusen, shemben, treten e bëhen hi. (Kandelora, f. 128, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

Besides laughing, other human noises give sounding to the pages of Pirandello's novels.

- Conseguenza: il sermoncino interrotto da un'infinità di almeno quaranta sternuti e arrabbiate e strepitose soffiate di naso (La Madonnina)
- Kusuri: predikimi u ndërpre të thuash pak nga njëzet teshtima e të fryra inatçore e të potershme të hundëve (Zoja prej dylli, f. 30, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Dal paese sottostante saliva un vocio incessante, indistinto (Prima notte)
- Nga fshati aty rrëzë kodrës vinte një zhurmë e pareshtur dhe e pashquar zërash, (Nata e parë, f. 21, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

In both cases the onomatopoeias are translated.

3.2. Onomatopoeias formed from verbs.

Classification of onomatopoeia formed from nouns till now gets repeated considering as its core the verb. We are analyzing here the objects' sounds, sounds that reproduce animals voices and human voices.

3.2.1. Objects sounds

- (...) quell'abito di seta verde pisello, che frusciava come una fontana (Prima notte)
- (...) me atë fustanin e mëndafshhtë ngjyrë bizele, që çuçurinte mu si ndonjë çezmë (Nata e parë, f. 19, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- (...) tutto quello zolfo che cigolava o scricchiolava continuamente agli urti, ai sobbalzi dei carri senza molle (Il fumo)
- (...) gjithë atij squfuri që kërciste sa herë që rrotat e qerreve ndeshnin në ndonjë gur apo binin në ndonjë gropë. (Tymi, f. 227, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)

In both cases onomatopoeias are translated.

3.2.2. Sounds of animal voices:

- (...) gli armenti innumerevoli scalpitanti, belanti, annitrenti, muglianti (Filo d'aria)
- kopetë e panumërta që blegërinin, që hingëllinin, që pëllitnin. (Një fill ere, 194, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Non sbruffò, perch'era un cavallo ben educato (La rallegrata)

- Nuk tërsëlli, sepse ish kalë i edukuar mirë. (Kërcim i hareshëm, f. 138, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- Ansa, rigna, annitrisce, fa ciambella, che cos'è? (La rallegrata)
- Sokëllin, hakërrohet, hingëllin, vërtitet qerthull e kulaç: është a s'është në vete? (Kërcim i hareshëm, f. 143, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)
- (...) col capretto belante e guizzante tra le bracia (Il capretto nero)
- (...) duke e mbajtur hopa kecin që blegërinte e përdridhej (Keci i zi, f. 150, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)

In all cases onomatopoeias are translated except the first sentence where among 5 onomatopoeic words in original are translated only 3 of them.

3.2.3. Human sounds

- Scattò in piedi, urlando (Marsina stretta)
- Profesori brofi në këmbë, duke ulëritur: (Fraku i ngushtë, f. 167, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- con la bocca otturata, combattè un pezzo, sordamente, con la propria gola, ove una tosse profonda irrompeva, rugliando tra sibili (L'imbecille)
- Pa e hapur gojën, dha e mori një copë herë me fytyrën e tij ku po i shpërthente një kollë e thatë gjithë fishkëllimë dhe, në fund, u përgjigj me një zë të thellë: (Teveqeli, f. 24, «Tregime dhe novela», Dituria, Tiranë 1999)
- Levò le mani, balbettò: - Che... che è carica? (...) Che... che vuoi che scriva? – balbettò Paroni (L'imbecille)
- ... ngriti duart lart dhe belbëzoi: - Mos... mos është plot! Hej, Luka! (...) Çfarë... çfarë do që të shkruaj? (Teveqeli, f. 28; 30; «Tregime dhe novela», Dituria, Tiranë 1999)

In all cases onomatopoeias are translated in Albanian. .

Some noises of everyday life, family conversation, routine actions:

- ...tirava dalla tasca dei calzoni un pezzolone a dadi rossi e neri, vi strombettava dentro col naso che pareva una buccina marina (Il fumo)
- ...nxirrte nga xhepi i pantollave një shami me katrore të kuq e të zezë, i frynte hundët plot zhurmë në të... (Tymi, f. 195, «Teze Mikelina», Toena, Tiranë 2010)
- La vecchia se n'andò, strascicando i piedi (Il ventaglino)
- Plaka shkoi duke hequr këmbët zvarrë (Erashka, f. 97, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

Other human sounds:

- Allora si mosse e andò a picchiare con le nocche delle dita a quell'uscio. (Scialle nero)
- U drodh dhe trokiti në derë me nyjet e gishtave. (Shalli i zi, f. 11, «Jeta lakuriq», Naim Frashëri, Tiranë 1963)

In all cases onomatopoeias are translated.

3.3. Onomatopoeias formed from direct imitation

Among onomatopoeias formed from direct imitation Pirandello prefers “double ones”, the ones generated by repetition of onomatopoeias, which, like the onomatopoeias above, reproduce special classes of objects sounds:

- Difatti, lontano, nel silenzio del cielo, rintoccò tre volte din din din, quella timida campanella argentina (La difesa del Méola)
- Larg, mes qetësisë së qiellit, tingëlloi tri herë ding, ding, ding ajo kabanëza zëhollë dhe e ndrojtur (Mbrotjtja e Meolës, f. 31, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- (...) e dri dri dri con un irritatissimo sgrigliolio delle scarpe di coppale andò fino al divanuccio (I fortunati)
- (...) dhe kër, kër, kër, duke kërcitur këpucët sa të zyste nervat, shkoi deri te divani (Fatlumët, f. 40, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Pum, pum, pum, il Noaretta, con la sua gamba di legno, gli si accostò (Le medaglie)
- Bum, bum, bum, u avit i ngrysur Naveta duke bërë zhurmë me atë këmbën e tij të drunjtë (Medaljet, f. 28, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Dri dri dri... ah, come strillavano di felicità sul lastrico della piazza assolata, nel mattino domenicale, le scarpe nuove dell'amico mio (La disdetta di Pitagora)
- Kërr kërr kërr... ah, si kërcisnin nga lumturia këpucët e reja të mikut tim, mbi kalldrëmin e sheshit tërë diell, atë mëngjes të diele! (Tersllëku i Pitagorës, f. 77, «Jeta lakuriq», Çabej, Tiranë 1997)

Other double sounds:

- si mise a fischiettare, com'era solito ogni qual volta un dubbio o un pensiero lo rodevano dentro: - Fififi... fififi... Non era propriamente un fischio ma uno zufolio sordo, piuttosto; a fior di labbra, sempre con la medesima cadenza. (Il tabernacolo)
- nisi të fishkëllente, siç bënte sado herë e brente përbrenda ndonjë dyshim apo ndonjë hall. – Fififiu... fififiu... fififiu... Nuk ishte bash një fishkëllimë, por një shfryrje e mbytur ajri përmes buzëve, gjithë po me të njëjtin avaz. (Tabernakulli, f. 76, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

In this category of onomatopoeias formed from direct imitation, “the simple” onomatopoeias are more than “the double” ones. They get different meanings according to circumstances. In all cases onomatopoeias are translated in Albanian.

3.3.1. Unsewn clothes noises

- (...) si rivoltò come un gatto che si senta qualcosa legata alla coda; e, nel rivoltarsi, trac!, la marsina gli si spaccò sotto un'ascella (Marsina stretta)
- (...) u kthye me shpejtësi, si ajo macja që kujtohet se i kanë lidhur diçka në bisht, dhe kur u kthye, kërr! Setra iu shqep nën sjetull. (Fraku i ngushtë, f. 167, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

3.3.2. Request for silence

- Sss... piano (Come gemelle)
- Shshsht... me ngadalë! (Si dy binjake, «Zoja prej dylli», f. 119, Toena, Tiranë 2008)

3.3.3. Sound of a falling object

- (...) gli sfugge di mano, e va a schizzar là, in mezzo alla piazza, in frantumi. Paf! (Lo scaldino)

- i shpëtoi nga dora dhe iu bë copë e grimë në mes të sheshit, bam! (Mangalli, f. 167, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)

In all cases onomatopoeias are translated.

Before closing this part on onomatopoeias we have to speak about the figurative way Pirandello uses this figure. Till now, we have seen real sounds reproduced by objects, animals and persons, direct producers or not of these sounds. But sometimes, happens that to these producers are attributed sounds that are not characteristic for them. For example, it is quite often in stories the presence of the verb *muggire*, just like other voices belonging to animals, but used also for people.

- Grazie tante! – squitti il professore (Marsina stretta)
- Të falemnderit shumë, - shpërtheu profesori. – Mjafton shfaqja që kam dhënë para teje dhe para kësaj zonjës këtu. (Fraku i ngushtë, f. 166, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

“Squittire” is a characteristic verb to reproduce the voice of bird. In fact the translation would reproduce the onomatopoeia “cingëron”, “pingëron”. Really, it has not been reproduced in the translated novels.

- (...) miagolò il marchese (Il bottone della palandrana)
- (...) mjaulliti Markezi (Kopsa e setrës, f. 118, «Tregime e novela», Dituria, Tiranë 1999)

In this case onomatopoeia is preserved also in translation.

- (...) come se gli abbajassero dal ventre anche a lui quelle doglie (Come gemelle)
- (...) sikur t’ia shqyenin edhe atij barkun ato të prera lindjeje, (Si dy binjake, f. 116, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)

Onomatopoeia refers to dog barking though used for man, in a figurative way. The figurative use of onomatopoeia is not expressed, but just its meaning.

- (...) e s’era invece stretta, forte forte, alla madre, nicchiando (Come gemelle)
- (...) prandaj kishte shtrënguar fort të ëmën, duke rënkuar: (Si dy binjake, f. 117, «Zoja prej dylli», Toena, Tiranë 2008)
- Una domanda gli gorgogliava dentro (Filo d’aria)
- Brenda për brenda po e gërryente një pyetje (Një fill ere, f. 193, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)
- Si scosse in un brivido lungo, che finì quasi in un nitrito (Notte)
- U shkund nga një rrëngqethje e zgjatur, e cila mbaroi thujse me një si hingëllimë (Natë, f. 147, «Nata e parë», Toena, Tiranë 2008)

Onomatopoeic elements seen in the examples above, contribute to give Pirandello’s narrative expressiveness. The importance of sounding in the author’s prose is indisputable.

Conclusions

We notice, thus, that the melodic line in Pirandello’s stories changes through the use of interjections and other exclamative expressions. Perhaps Pirandello was forced to do this change of tone taking into account the conversational characteristic of his stories and novels, which in most cases precede his comedies. When the dialogue is almost a monologue, and the character investigates inside him

and presents to the interlocutor the result of his inside experience, then breakings are reduced, reducing thus speech speed and increasing, certainly, what Kartsevski calls “*asymmetric intonation*”.

Concerning the false interjections, exclamative expressions, onomatopoeias, we have to say that in most cases translators have translated them, bringing, thus, that characteristic of Pirandello’s style. In other cases, they have not been translated, losing the conversational style of his novels. As a result, we must say that the translation of interjections, exclamative expressions, onomatopoeias, in Pirandello is extremely indispensable in order to respect in this way *intentio-auctoris*.

References

1. Bally, Ch. (1951). *Traité de stylistiques français*, Geneva.
2. Borzi, I. & Argenziano, M. (1993). *Luigi Pirandello Novelle per un anno*, Roma: Newton&Compton Editori.
3. Kartsevski, S. (1941). *Introduction à l’étude de l’interjection*, in “Cahiers de F. de Saussure”, N. 1.
4. Kostallari, A. (1980). *Fjalor i gjuhës së sotme shqipe*, Tirana: Naim Frashëri.
5. Leka, F. & Simoni, Z. (2000). *Fjalor italisht-shqip*, Tirana: Infbotues.
6. Nencioni, G., (1977), *L’interiezione nel dialogo teatrale di Pirandello*, in *Studi di grammatica italiana*, VI, f. 227-283.
7. Munafò, G. (1982). *Conoscere Pirandello*, Firenze: Le Monnier
8. Pirandello, L. (1999). *Tregime e Novela*, Tirana: Dituria.
9. Pirandello, L. (2008). *Nata e parë*, Tirana: Toena.
10. Pirandello, L. (2008). *Zoja prej dylli*, Tirana: Toena.
11. Pirandello, L. (1997). *Novela për një vit. Jeta lakuriq*, Tirana: Çabej.
12. Pirandello, L. (2010). *Teze Mikelina*, Tirana: Toena.
13. Spitzer, L. (1922). *Italienische Umgangssprache*, Bonn-Leipzig.
14. Terracini, B. (1982). *Analisi Stilistica, Teoria, storia e problemi*, Milano: Feltrinelli.
15. Terracini, B. *Considerazioni sullo stile delle novelle di Pirandello*, në *Atti del Congresso Internazionale di Studi Pirandelliani*, f. 729-734.
16. Zingarelli, N. (2002). *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli.